

ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾಷಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾವನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ^{೧೦} ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತವು ತನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯ ಕೊರತೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಭಾವನೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮೂನಿಸ್ ರಾರೂ ಅವರು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ **“ಭಾರತೀಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ”** ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗವು ಮುಂದೆ ಒತ್ತಡ ಗುಂಪಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಹೊಂದುತ್ತದೆ. **‘ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರುಗಳು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರುಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ತವು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ’.** ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಅವರು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಲಪಡಿಸಿ ಆಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮಹತ್ವದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ **ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವುಗಳಿಗೆ ಉದಾ; ಆ.ಬ.ವಿ ತೆಲುಗು ದೇಶಂ, ಅಸ್ಸಾಂ ಗಣ ಪರಿಷತ್, ಶಿರೋಮಣಿ ಅಕಾಲಿದಳ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.**^{೧೧}

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ಹೇಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿತು?

ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ವಿಧ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ೧೯೦೯, ೧೯೧೯, ಮತ್ತು ೧೯೩೫ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ರಾಜಕೀಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಚೈನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಜಪ್ಪೀಸ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿದಳ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು, ಇದರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ರಾಜಕೀಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಯುತ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದವರು ನಿರಾಶೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.
೨. ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಜನರು ಹಳೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು ಇದು ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಗೆಲುವಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಸ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಅದೇ ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆದರು.
೩. ಭಾಷಾವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮರು ರಚನೆಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಮರು ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೨೮ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಲಾಯಿತು, ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ೧೪ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಇಳಿಸಿ, ನಂತರ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಾಂಬೆಯನ್ನು ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಂಜಾಬ್ ಅನ್ನು ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣ, ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಷಾವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚನೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನಾಂಗೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಮಗೆ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಮೇಘಾಲಯ, ಮಣಿಪುರ, ತ್ರಿಪುರ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಹರಿಯಾಣ, ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗುಜರಾತ್

^{೧೦} ಆ.ವಿ.೦೦೩೫೫ ಕಂಪನಿ.೨೦೧೮. *ಬಿಇಉಬಿಡಿಎಂಎಸ್‌ಎಂ. ಪಬ್. ಪಬ್.ಆರ್‌ಎಂ.ಬಿ ೨೦೧೮ ಎಇಬಿಪಬಿ ೦೦ಡಿಬಿ ೨೦೧೮, ಗಿರಟಾಟಾಟಿ ೫, ಭೃಣಾಟಿ ೪ (ಪಬ್‌ಪಬ್-೨೩೪೯-೫೧೬೨)

^{೧೧} ಅದೇ ಲೇಖನಿ

ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಂಚಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಗುಂಪುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯು ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಮೈಸೂರು, ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಗಣನೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ರಾಜ್ಯಗಳ ಮರುಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

೪. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಗುರಿಗಳು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಾಯಕರು ಕೇಂದ್ರದ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದರು. ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳ ರಚನೆಯಾದರೆ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚುವ ಕಾರಣ ವೃತ್ತಿಪರ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು, ಸ್ವಾಯತ್ತ ರಾಜ್ಯ ಬೇಡಿಕೆ, ಉತ್ತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್-ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ.

- ೧) **ರಾಜ್ಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಬೇಡಿಕೆ** ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜಕೀಯದ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಸವಾಲಿನ ರೂಪವೆಂದರೆ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು ಆದರೆ ಅವು ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ ಜನಮತಗಣನೆ ಫ್ರಂಟ್ (ಕಾಶ್ಮೀರ), ಮಿಜೋ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫ್ರಂಟ್ (ಅಸ್ಸಾಂನ ಲುಶೈ ಹಿಲ್), ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ (ಅಸ್ಸಾಂನ ನಾಗಾ ಹಿಲ್ ಜಿಲ್ಲೆ) ಇತ್ಯಾದಿ.
- ೨) **ಉತ್ತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ** ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳು ಭಾಗಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳ ಗುಂಪು ಗುರುತಿಸಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಿನ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗುಂಪಿನ ಗುರುತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ, ಅದು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗುರುತನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಗುರುತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರೈವೇಟಿಗಗಳು, ಉದ್ದಿಗ್ನತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಸಹ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಉಕ್ಕು ಸ್ಥಾವರಗಳ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳದಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ನಡುವೆ ಇರುವ ಪ್ರೈವೇಟಿಯು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗುಂಪು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್-ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಹೇಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ನಾವು ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವು ಉತ್ತರದಿಂದ ಹಲವಾರು ಭಿನ್ನತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣವು ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಥವಾ ಡೆಕ್ಕನ್, ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಉತ್ತರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

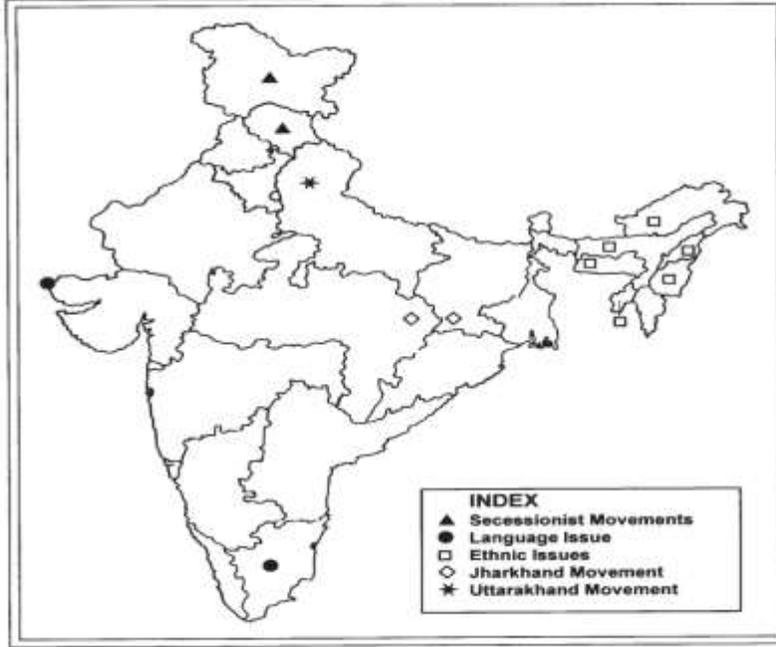

Fig. 14.1: Regional and state issues in India from 1960s to 1990s

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಿರುಕು ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಂವಹನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕೃತ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬದಲಿಗೆ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಂವಿಧಾನವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿತು. ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ೧೫ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವನಗಿರಿ ಲಿಪಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆ ಹಿಂದಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಂವಿಧಾನವು ತಿಳಿಸಿತು. ಆದರೂ ಸಂಸತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಏಕತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾದ ಭಾಷಾ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಹಿಂದಿಯ ವಿರೋಧವು ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಭಾರತದ ಹಿಂದಿಯೇತರ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಹಿಂದಿ ಹೇರಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಗಳು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಹಿಂದಿಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಯಪಟ್ಟರು, ಅದನ್ನು ಅವರು ಕೀಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಲಾಯಿತು. ೧೯೫೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಹೇರಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹಲವಾರು ಚಳವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ತಮಿಳು ಕಲ್ಚರ್ ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಯೂನಿಯನ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಕನ್ಸೆನ್ಸಸ್ ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತು, ಇದು ೧೦೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬದಲಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಅನ್ಯಾಯ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಈ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ (ಸ್ವತಂತ್ರ), ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ನಾಯ್ಡು (ದ.ಕ.), ರಾಜನ್ (ಜಸ್ವಿಸ್ ಪಾರ್ಟಿ), ಅಣ್ಣಾದೊರೈ (ಡಿಎಂಕೆ) ಮತ್ತು ಇತರ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ೧೯೫೮ರ ಮಾರ್ಚ್ ಲರಂದು ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರು 'ಹಿಂದಿಯೇತರ ಭಾಷಿಗರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಎಷ್ಟು ಪರಕೀಯವೋ, ಹಿಂದಿಯ ನಾಯಕರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಷ್ಟೇ ಪರಕೀಯ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.^{೧೨}

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಿರೋಧವು ೧೯೫೯ ರಲ್ಲಿ ನೆಹರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜನರಿಗೆ (ಎ) ಹಿಂದಿ ಹೇರಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು (ಬಿ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಹ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಲಿದೆ ಮತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವವರೆಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ

^{೧೨} ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ(ಪ್ರ.ಸಂ). ಎ.ವಿ.ನರಸಿಂಹ.೨೦೧೦. ಭಾಷೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತದ ಭಿನ್ನತೆ ಇನ್ನಾದರೂ ನಿಲ್ಲಬಾರದೇಕೆ?. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು

